

N:o 2.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående försäljning af kronans andelar i byallmänningen Tån i Skaraborgs län; gifven Stockholms slott den 6 november 1908.

Under åberopande af bilagda utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgifva,

dels att kronans andelar i byallmänningen Tån för förra furirbostället $\frac{1}{2}$ mantal Härened n:o 5 Svartebo och förra sergeantsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Härened n:o 4 Grefvågård i Norra Häreneds socken af Skaraborgs län må från nämnda boställen afskiljas och med tillträdesrätt den 14 mars 1910 till Gustaf Joel Svanteson försäljas mot en köpeskillning af tillhopa 200 kronor,

dels ock att de medel, som genom försäljningen inflyta, må, på samma sätt som köpeskillningarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

De till ärendet hörande handlingar och kartor skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6
november 1908.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
greffe HAMILTON,
greffe EHRENSVÄRD,
MALM.

Departementschefen, statsrådet Alfred Petersson anförde vidare:

I skrifvelse den 24 april 1908 har domänstyrelsen gjort framställning i fråga om disposition efter den 14 mars 1910 af det till sistnämnda dag för statsverkets räkning mot ett årligt arrende af 350 kronor utarrenderade förra furirbostället Härened n:o 5 Svartebo, $\frac{1}{2}$ mantal, i Norra Häreneds socken af Skaraborgs län.

Sedermera har emellertid Gustaf Joel Svanteson hos Eders Kungl. Maj:t sökt att få inköpa de andelar i den vid enskifte år 1906 i Häreneds by till gemensamt begagnande afsatta byallmanningen Tån, hvilka kronan ägde för sagda hemman och för förra sergeantsbostället $\frac{1}{2}$ mantal Härened n:o 4 Grefvagård i nämnda socken. Sistberörda egendom är för statsverkets räkning utarrenderad till den 14 mars 1924 mot ett

årligt arrende af 670 kronor. Svanteson har vid sin ansökning fogat handlingar, som utvisa, att han af samtliga enskilda hemmansägare inom Häreneds byalag köpt deras andelar i byallmanningen, som därvid i sin helhet ansetts böra betinga en köpeskillning af 900 kronor, samt träffat aftal med arrendatorerna af nämnda kronoegendomar, hvarigenom dessa lämnat medgifvande till försäljning af kronans andel i allmanningen och afsagt sig alla ersättningsanspråk för därigenom uppkommande minskning i bruksningsarealen under deras återstående arrendetid.

Öfver denna ansökning har domänstyrelsen, efter nådig remiss, infordrat underdåniga yttranden från domänintendenten, förste landtmätaren och Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet samt, med öfverlämnande af dessa yttranden, den 31 juli 1908 afgifvit eget underdånigt utlåtande.

Domänintendenten har anfört, att allmanningens areal enligt enskifteshandlingarna utgjorde 1 tunnland 11½ kappland, däri kronan för hvart och ett af nämnda två hemman ägde en niodel eller 4,83 kappland, motsvarande i rundt tal 745 kvadratmeter. Allmanningen hade hittills varit för gemensam räkning utarrenderad och hade förenämnda kronoegendomar uppburit årlig afkastning däraf med 5 kronor hvardera. Då arrendet för Härened Svartebo utlöpte 1910 och egendomen föreslagits till försäljning, syntes det domänintendenten lämpligt att i sammanhang därmed äfven egendomens andel i allmanningen, som hade så ringa omfattning, att skifte därå ej medgäfves, hembjödtes till sökanden mot ett nuvarande arrendet motsvarande pris af 100 kronor, och då arrendatorn af Härened Grefvågård förklarar sig ej hafva anspråk på ersättning i händelse detta hemmans andel i allmanningen afyttrades, ansåge domänintendenten skäl vara, att äfven denna del samtidigt åt sökanden hembjödtes till samma pris. Någon minskning i det kronodomänen Härened n:o 5 Svartebo åsatta saluvärdet skulle ej föränledas genom en sådan åtgärd.

Då kronans andelar i allmanningen vore till arealen obetydliga och ej kunde få sådant läge, att de för hemmanen kunde blifva till någon nytta, har förste landtmätaren tillstyrkt ansökningen.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har, under åberopande af hvad domänintendenten anfört och då den föreslagna köpeskillningen 100 kronor för en hvar af afsöndringarna syntes fullt tillräcklig, tillstyrkt, att försäljningen komme till stånd och att båda lägenheterna måtte af köparen få tillträdas den 14 mars 1910.

För egen del har domänstyrelsen tillstyrkt bifall till den sålunda ifrågasatta försäljningen.

Äfven jag anser mig böra biträda förslaget om ifrågavarande allmänningsandelars försäljning till Gustaf Joel Svanteson. Den föreslagna köpeskillingen synes mig också på grund af hvad i ärendet förekommit få anses skälig. En särskild värderingsförrättning för saluvärdets bestämmande, hvarigenom blott kostnader skulle uppstå, synes mig således ej erforderlig. Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t, som torde framdeles fatta beslut i fråga om disposition efter den 14 mars 1910 af förra furirbostället Härened n:o 5 Svartebo i öfrigt, måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

dels att kronans andelar i byallmanningen Tån för förra furirbostället Härened n:o 5 Svartebo och förra sergeantsbostället Härened n:o 4 Grefvagård må från nämnda boställen behörigen afskiljas och med tillträdesrätt den 14 mars 1910 till Gustaf Joel Svanteson försäljas mot en köpeskillning af tillhoppa 200 kronor,

dels ock att de medel, som genom försäljningen inflyta, må, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall och förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet
Abr. Unger.